

Arbetsmarknadsdepartementet

## **Rättssäkerhet och likabehandling i arbetslöshetsförsäkringen (Ds 2012:3)**

---

Genom remiss den 14 februari 2012 (A2012/408/A) har ILO-kommittén anmodats att yttra sig över promemorian Rättssäkerhet och likabehandling i arbetslöshetsförsäkringen (Ds 2012:3). Utredningen föreslår ett antal ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor samt i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

### **Förslagets förhållande till ILO-konventioner**

I promemorian nämns ILO:s konvention (nr 122) om sysselsättningspolitik och ILO:s konvention (nr 168) om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet. Det bedöms att det inte finns några ILO-konventioner som behandlar förslagen och att förslagen således inte kan anses strida mot Sveriges åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

I ILO:s konvention (nr 168) om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet, som Sverige har ratificerat (prop. 1989/90:64), behandlas frågan om ersättning vid arbetslöshet. Bestämmelserna i denna konvention innebär en komplettering/skärpning av kraven i ILO:s konvention (nr 102) och det är därför mest relevant att granska förslagen mot kraven i konvention (nr 168). ILO-konvention (nr 122) om sysselsättningspolitik berör den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och innehåller inga regler om ersättning vid arbetslöshet.

Enligt konvention (nr 168) ska varje medlemsstat vidta lämpliga åtgärder för att samordna sitt system för skydd vid arbetslöshet och sin sysselsättningspolitik. Skyddet vid arbetslöshet, i synnerhet metoderna för att utge förmåner vid arbetslöshet, bör vara utformat så att det

bidrar till att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och inte tar bort incitamenten för att arbeta och erbjuda arbete.

Konventionen innehåller bl.a. bestämmelser om omfattad personkrets, ersättningsnivåer och ersättningsperiodens längd. Konventionen innehåller också bestämmelser som anger skäl för indragning eller minskning av arbetslöshetsersättning vilka är särskilt relevanta att analysera i ljuset av förslagen rörande åtgärder.

Enligt artikel 20 i konvention (nr 168) kan en arbetslöshetsförmån förvägras, dras tillbaka, dras in eller minskas i ett antal situationer. Exempel på sådana situationer är när en förmånstagare avsiktligt har bidragit till sitt eget avskedande, frivilligt lämnat sin anställning utan giltig orsak eller utan giltig orsak har underlåtit att utnyttja tillbuds stående möjligheter till placering, yrkesvägledning, utbildning, omskolning eller omplacering i lämpligt arbete. Enligt artikel 21 punkt 1 kan en arbetslöshetsförmån som en person skulle ha haft rätt till vid hel arbetslöshet förvägras, dras in eller minskas i föreskriven omfattning om förmånstagaren vägrar att godta ett lämpligt arbete. I punkt 2 anges vad som ska tas i beaktande när man bedömer vad som ska anses vara ett lämpligt arbete.

I promemorian föreslås åtgärdsgrunderna delas in i tre grupper. Redan i dag finns två grupper av åtgärder: dels situationer där den sökande medvetet har förlängt tiden i arbetslöshet, dels där den sökande har orsakat arbetslösheten. Det föreslås att dessa grupper kompletteras med en tredje grupp där den sökande misskött sitt arbetssökande. I detta ligger att den sökande är skyldig att medverka till att upprätta en handlingsplan, att lämna in en aktivitetsrapport, att delta på avtalade möten med myndigheten eller kompletterande aktör, att söka anvisade lämpliga arbeten om det inte finns godtagbart skäl att avstå och aktivt söka arbete. Vissa av dessa grunder utgör i dag en del av de allmänna villkoren för att ha rätt till ersättning.

I promemorian föreslås att åtgärden nedsättning av dagpenning tas bort och att avstängning från rätt till ersättning blir den enda åtgärden i arbetslöshetsförsäkringen. Avstängningens längd varieras utifrån åtgärdsgrund så att den sökande får fler chanser om han eller hon inte följer reglerna. Upprepade handlingar kan till slut leda till att en sökande mister sin rätt till ersättning helt och hållet och återigen måste uppfylla grundvillkoren för att ha rätt till ersättning. Sammanfattningsvis blir åtgärdsgrunderna flera men åtgärderna blir mildare än de som gäller i dag.

Det övergripande syftet med förslagen är att bidra till en förbättrad tillämpning av regelverket. Förslagen syftar också bl.a. till ökad tydlighet rörande vad som förväntas av en arbetssökande så att reglerna blir mer förutsägbara för både arbetssökande och myndigheter. I promemorian görs bedömningen att förslagen kan antas leda till en ökning av antalet beslut om åtgärd samtidigt som förslagen innebär

mildare åtgärder. Sammantaget bedöms de ekonomiska konsekvenserna bli begränsade.

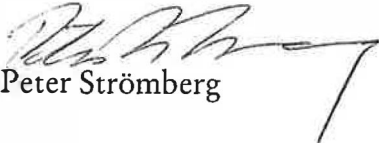
En sökande är enligt förslagen bl.a. skyldig att upprätta en aktivitetsrapport som redovisar vilka åtgärder sökanden vidtagit för att ta sig ur arbetslösheten. I samband med detta föreslås en utökad möjlighet för Arbetsförmedlingen att behandla känsliga personuppgifter. I promemorian nämns ILO:s riktlinje som berör behandling av personuppgifter för arbetstagare<sup>1</sup>. Man kommer till slutsatsen att riktlinjerna ger intryck av att snarare behandla förhållandet mellan arbetssökande och arbetsgivare än förhållandet mellan en arbetssökande och en offentlig arbetsförmedling. Det sägs också att det inte finns några ILO-konventioner som innehåller regler om behandling av personuppgifter. ILO-kommittén delar bedömningen i promemorian vad gäller förslagen om behandling av personuppgifter.

I promemorian görs vidare bedömningen att det inte finns några ILO-konventioner som behandlar frågorna och att förslaget inte kan anses strida mot Sveriges åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner. ILO-kommittén delar inte bedömningen i promemorian att det inte finns några ILO-konventioner som behandlar frågorna då ILO-konvention (nr 168) bl. a. behandlar situationer som kan föranleda indragning av arbetslöshetsersättningen. ILO-kommittén gör dock bedömningen att förslagen i promemorian är förenliga med konventionens krav.

#### **ILO-kommitténs slutsats**

ILO-kommittén finner att förslagen inte står i strid med Sveriges åtaganden enligt någon ILO-konvention ratificerad av Sverige.

I beslutet i detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Hult, Eriksson, Kovar, Beckman, Larsson, Thapper, Nygren, Bengtsson och undertecknad sekreterare.

  
Peter Strömberg

  
Linda Hiljemark

---

<sup>1</sup> Protection of workers' personal data- An ILO code of practice (ILO1997).